

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-2-66 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 14-13/235-101
Karar Tarihi : 03.04.2014

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: Ümit Nevruz ÖZDEMİR, Beyza AĞVAZ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Resen

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Muş Merkez Sürücü Kursu (MERKEZ MTSK)
Cumhuriyet Cad. Toktaşlar Pasajı Kat: 2 No: 2 Muş
- Serhatcan Petrol Gıda Telek. İnş. Taah. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti. (CAN MTSK)
Atatürk Bulvarı Belediye Binası Önü Kat: 2 Muş
- Dilan Mert Eđt. Tur. Pet. İnş. Tem. San. Tic. Ltd. Şti. (DILAN MERT MTSK)
İstasyon Cad. Dilan İş Merkezi No:10/A Muş
- Özel Muş Ovası Sürücü Kursu (MUŞ OVASI MTSK)
Erzurum Cad. Ağaoğlu Pasajı Kat:1 No:55 Muş
- Özel Eğitim Sürücü Kursu (EĞTİM MTSK)
Belediye Cad. Şark Kebap Yanı Özcan İş Merkezi Kat: 2 Muş
- Kandemirler İnş. Nak. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti. (MENDERES MTSK)
Bankalar Cad. Özel İdare Pasajı Kat: 3 No: 6 Muş

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Muş ili merkezinde faaliyet gösteren sürücü kurslarının aralarında anlaşarak fiyat belirlediği iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** 29.11.2013 tarih ve 2013-2-66/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 19.12.2013 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 13-71/978-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 24.03.2014 tarih ve 2013-2-66/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** Muş ili merkezinde faaliyet gösteren sürücü kurslarının aralarında anlaşarak fiyat belirlediği iddia edilmektedir.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursları Sektörüne İlişkin Bilgiler

- (5) Motorlu taşıtlar sürücü kursları (MTSK), 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) denetiminde motorlu taşıtlar sürücüsü yetiştirmek, yetişmiş olanlara imtihan sonucu sertifika vermek ve trafikle ilgili eğitim ve öğretime ilişkin hizmetleri sunmakla görevli kuruluşlardır.

14-13/235-101

- (6) Sürücü belgesi almak isteyen kursiyerlere eğitim veren MTSK'lar birer eğitim kurumu olmaları nedeniyle 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan ikincil mevzuata tabi olarak faaliyet göstermektedir.
- (7) Özel öğretim kurumlarının kursiyerlerden tahsil edecekleri ücretlere ilişkin esaslar 5580 sayılı Kanun'un 13. maddesinde belirlenmiştir. Buna göre, özel öğretim kurumları öğrenim ve diğer ücretlerini her yıl tespit ederek, Ocak ayından itibaren en geç Mayıs ayına kadar ilan etmek zorundadır. Kanun'da ücretlerin hangi esaslara göre tespit, tayin, ilan ve tahsil edileceğinin yönetmelikle belirlenmesi öngörülmüştür.
- (8) Özel öğretim kurumlarının ücret tespit, ilan ve tahsili, 5580 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na dayanılarak hazırlanan ve 04.06.1988 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Ücretleri Tespit ve Tahsil Yönetmeliği ile düzenlenmekte idi. Ancak söz konusu Yönetmelik, 625 sayılı Kanun'un yerini alan 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na dayanılarak hazırlanan ve 11.02.2009 tarihli Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Ücretleri Tespit ve Tahsil Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılmıştır. Bu Yönetmelik ise 20.03.2012 tarih ve 28239 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılmış olup, hâlihazırda özel öğretim kurumlarında öğrenci ve kursiyer ücretlerinin hangi esaslara göre tespit, ilan ve tahsil edileceğiyle ilgili usul ve esaslar bu Yönetmelik ile düzenlenmektedir.
- (9) 1988 tarihli Yönetmelik'te özel öğretim kurumları öğrenci ücretlerinin, her yıl Mayıs ayında kurum tarafından tespit ve basın yoluyla ilan olunacağı ve kurumların ilan ettikleri ücretleri bir sonraki ilan tarihine kadar değiştiremeyeceği düzenlenmiştir. 2009 tarihli Yönetmelik'te ise özel eğitim kurumlarının ücret ilanlarını, süresi içinde doğrudan bağlı buldukları il veya ilçe milli eğitim müdürlüğüne vermesi, internet üzerinden MEB'in İLSİS programına işleyerek belirtilen süre sonuna kadar kurumda velilerin görebileceği bir yere asması ve ilan ettikleri ücretleri bir sonraki ilan tarihine kadar artırmaması öngörülmüştür.
- (10) 2012 tarihli Yönetmelik'te ise öğrenim ve diğer ücretlerin kurumlarca her yıl tespit edilerek Ocak ayından itibaren Mayıs ayının sonuna kadar ilan edileceği, kurumların ücret ilanlarını Milli Eğitim Bakanlığı'nın bilişim sistemleri (MEBSİS) programına işleyerek alınan çıktının bir örneğini Milli Eğitim Müdürlüğü'ne vereceği ve belirtilen süre sonuna kadar kurumda velilerin görebileceği bir yere asacağı, süresi içinde ücret ilanı yapmayan kurumların bir önceki yılın ücretini uygulayacağı ve ayrıca kurumların ücretlerini ilan etmeden önce kursiyerlerden ücret tahsil edemeyeceği düzenlenmiştir.

I.2. İlgili Pazar

- (11) İnceleme konusu işlemin, gerek ürün gerekse coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmadığı ve inceleme sonucunu değiştirmeyeceği dikkate alınarak, pazar tanımı yapılmamıştır.

I.3. Değerlendirme

- (12) Öneriştirmanın konusunu Muş ili merkezinde faaliyet gösteren sürücü kurslarının kurs ücretlerini aralarında anlaşarak belirleyip belirlemediği oluşturmaktadır.
- (13) Bilindiği üzere 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4. maddesinde "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır*" hükmüne yer verilmekte, aynı maddenin (a) bendinde; "*Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi*" ihlal örnekleri arasında sayılmaktadır.

- (14) Öte yandan aynı maddenin (b) bendinde mal ve hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü, (c) bendinde ise mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi de rekabeti bozucu haller olarak belirtilmiştir.
- (15) Öneri kapsamında yapılan yerinde incelemelerde, Muş ili merkezinde faaliyet gösteren sürücü kursları tarafından, iddiada yer verildiği gibi, başta kurs ücretlerinin anlaşılabilir olarak belirlenmesi olmak üzere, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiğine işaret edebilecek herhangi bir belgeye rastlanmamıştır. Ayrıca haklarında öneri yürütülen MTSK'ların 2013-2014 öğretim dönemi ilk dört ayı için MEB'e ilettikleri ve dosyada yer alan kurs ücretlerinin incelenmesinden, belirlenen kurs ücretlerinin birbirinden farklı olduğu da anlaşılmıştır.
- (16) Öneri kapsamında gerçekleştirilen incelemelerde dosya konusu iddialar dışında bir takım belgelere ulaşılmıştır. Dosya mevcudunda yer alan üç belgede; gazete ilanları ile Muş ili merkezinde ve ilçelerinde faaliyet gösteren sürücü kurslarından bazılarının, sırasıyla 2006-2007, 2007-2008 ve 2008-2009 öğretim dönemi kurs ücretlerini ortak ilan ettiği görülmektedir. Söz konusu durumun da 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilmesi mümkündür.
- (17) Yukarıda yer verildiği üzere 2009 yılına kadar yürürlükte kalan 1988 tarihli Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Ücretleri Tespit ve Tahsil Yönetmeliği'nin 5. maddesinin (a) bendinde "Özel Öğretim Kurumları öğrenci ücretleri, her yıl Mayıs ayında, kurum tarafından tespit ve basın yoluyla ilân olunur" denilmektedir. "Ücret ilanı bildirim formu" şeklinde dosyalarında muhafaza edilen üç belgenin bu kapsamda verilmiş gazete ilanları olduğu anlaşılmaktadır.
- (18) Mevzuatta ilanın müştereken yapılması yönünde bir zorunluluk bulunmadığı açıktır. Bununla birlikte, raportörlerce yapılan görüşmelerde kurs yetkilileri, söz konusu ilanların masraflarını azaltmak amacıyla ortak olarak verildiğini belirtmişlerdir. DİLAN MERT MTSK'nın 12.03.2014 tarih ve 1496 sayılı yazısında yerel gazetelerde fiyat listesi ilanı için 700 ila 800 TL arasında ücret talep edildiği, ekonomik olması açısından kursların ortak ilan verdiği, söz konusu dönemde kurslar arasında rekabet olduğu belirtilmektedir. 26.02.2014 tarihli MUŞ OVASI MTSK'da gerçekleştirilen incelemede, ilanların masrafların azaltılması için ortak verildiği teyit edilerek, ilgili Yönetmelik'in 2009 yılında değişmesiyle birlikte, basın yoluyla ilan zorunluluğunun ortadan kalktığı, kursların da ücretlerini MEB'e ayrı ayrı internet üzerinden ilettiği ifade edilmiştir.
- (19) Söz konusu ifadeleri teyit eder şekilde incelemelerde, 2009 ve 2012 tarihli Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Ücretleri Tespit ve Tahsil Yönetmelikleri'nde kurs ücretlerinin basın yoluyla ilan şartının kaldırıldığı ve kurs ücretlerinin internet üzerinden MEB'e iletilmesinin şart koşulduğu tespit edilmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda 2009 yılından sonraki öğretim dönemlerine ait gazete ilanına da rastlanmamıştır.
- (20) 26.02.2014 tarihli DİLAN MERT MTSK'da gerçekleştirilen incelemede; ilanların altında adı bulunan kurslardan bazılarının Muş ili merkezinde olmadığı, Varto dışındaki ilçelerin merkeze uzak olması nedeniyle buralardan merkezdeki kurslara öğrenci gelmediği, ilanda yer verilen ücretlerin azami olduğu ve kursiyerlerle yapılan pazarlık sonucunda indirimli fiyatların olduğu tespit edilmiştir. DİLAN MERT MTSK'nın 1496 sayılı yazısında da MEB müfettişlerinin talebi doğrultusunda kursiyerlere MEB'e bildirilen resmi fiyatlar üzerinden fatura kesildiği, ancak kursiyerlerden daha düşük tutarlarda tahsilat yapıldığı, bunun da tahsilat makbuzlarından görülebileceği ifade edilmiştir.
- (21) Gerçekleşen kurs fiyatlarının incelenbilmesi amacıyla MENDERES MTSK, DİLAN MERT MTSK, MUŞ OVASI MTSK, MALAZGİRT MTSK ve Özel Bulanık Hakan Motorlu Taşıt Sürücü Kursu'ndan ilan dönemlerine ait fatura örnekleri temin edilmiştir. Dosya mevcudunda yer alan, anılan MTSK'lara ait 2006-2009 arası Muş ilinde uygulanan B ve E

sertifika sınıfı kurs ücretlerine ilişkin rakamlar incelendiğinde; MTSK'ların uyguladığı kurs ücretlerinin birbirinden önemli derecede farklılaştığı, hatta bazı MTSK'larda kursiyerler arasında da farklı fiyatların olduğu anlaşılmıştır.

- (22) İlanlarda yer alan ücretlerin seyri de olası bir ihlal halinde gözlemlenmesi beklenenden farklıdır. 2006-2007 öğretim döneminde B sertifika sınıfı kurs ücreti için dönemin ilk dört ayında 380 TL, 2007-2008 öğretim döneminde B sertifika sınıfı kurs ücreti için dönemin ilk dört ayında 410 TL ve 2008-2009 öğretim döneminde B sertifika sınıfı kurs ücreti için dönemin ilk dört ayında 353 TL olduğu görülmektedir. Üç fiyat da ortak olarak verilen ilanlarda yer almasına rağmen fiyatlar sürekli ve ani şekilde yükselmemiş, bilakis 2008-2009 dönemi fiyatı 2006-2007 dönemi fiyatının bile altında kalmıştır.
- (23) Öte yandan, MUŞ OVASI MTSK'da ayrıca 2008 yılında kursun açılışı ile B ve E sınıfı sürücü belgeleri için kurs ücretlerine ilişkin gazete ilanına rastlanmıştır. Kurs tarafından müstakil olarak verildiği görülen ilanda yer alan ücretler elde edilen belgede belirtilen fiyatlardan yüksektir. Söz konusu ilanda MUŞ OVASI MTSK tarafından B sertifika sınıfı kurs ücreti dönemin ilk dört ayında 410 TL ve E sertifika sınıfı kurs ücreti dönemin ilk dört ayında 540 TL olarak ilan edilmiştir. Diğer kurslarla birlikte verilen aynı döneme ait ilanla karşılaştırıldığında, ücretlerin yüksek ilan edilmediği, aksine daha düşük olmak üzere sırasıyla 353 TL ve 450 TL olarak duyurulduğu dikkat çekmektedir.
- (24) Öneri kapsamında elde edilen belgeler çerçevesinde, mevzuattan kaynaklanan bir zorunluluk olan kurs fiyatlarına ilişkin gazete ilanlarının, ilan masraflarının azaltılması amacıyla ortak olarak verildiği, ilanlara konu dönemlerde ilan edilen fiyatlardan farklı fiyatlarla kursiyer kaydı alındığı, ilan edilen kurs ücretlerinin de olası bir ihlal durumunda sergilemesi beklenen seyri göstermediği anlaşılmış olup, basın yoluyla ilan zorunluluğunun kalktığı 2009 yılından sonraki döneme ait gazete ilanına rastlanmadığı ve ayrıca teşebbüslerin anlaşma içinde olduklarına dair hiçbir bilgiye ulaşılmadığı da dikkate alınarak, Muş ilinde faaliyet gösteren motorlu taşıt sürücü kurslarının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediği kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (25) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.